

На основу члана 6. став 1. Закона о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености („Службени гласник РС”, број 36/09),
Министар за инфраструктуру и енергетику доноси

ПРАВИЛНИК

о техничким и другим захтевима за течна горива
нафтног порекла

І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником прописују се технички и други захтеви које морају да испуњавају течна горива нафтног порекла која се користе као горива за моторе са унутрашњим сагоревањем и као енергетска горива која се стављају у промет на тржиште Републике Србије (у даљем тексту: течна горива), као и начин оцењивања усаглашености течних горива.

Члан 2.

Течна горива класификована према српском стандарду SRPS ISO 8216-0, класа F, могу бити:

- 1) безоловни моторни бензини;
- 2) авионски бензини;
- 3) горива за млазне моторе;
- 4) горива за дизел моторе;
- 5) уља за ложење.

Члан 3.

Безоловни моторни бензини у смислу овог правилника су:

- 1) EVRO BMB 98;
- 2) EVRO PREMIJUM BMB 95;
- 3) BMB 98;
- 4) PREMIJUM BMB 95.

Изрази и појмови који се односе на безоловне бензине из става 1. овог члана утврђени су стандардом SRPS EN 228.

Члан 4.

Авионски бензини у смислу овог правилника су:

- 1) AVIONSKI BENZIN AB 80/87;
- 2) AVIONSKI BENZIN AB 100/130;
- 3) AVIONSKI BENZIN AB 100 LL.

Члан 5.

Горива за млазне моторе у смислу овог правилника су:

- 1) гориво за млазне моторе тип GM-1;
- 2) гориво за млазне моторе тип JET A-1.

Члан 6.

Горива за дизел моторе у смислу овог правилника су:

- 1) EVRO DIZEL;
- 2) DIZEL D2;
- 3) DIZEL D2S;
- 4) DIZEL D1E.

Изрази и појмови који се односе на дизел гориво из става 1. тач. 1) овог члана утврђени су стандардом SRPS EN 590.

Дизел горива из става 1. тач. 2) до 4) овог члана употребљавају се као погонска горива за дизел моторе малих и средњих снага са великим и средњим бројем обртаја.

Члан 7.

Уља за ложење у смислу овог правилника су:

- 1) УЉЕ ЗА ЛОЖЕЊЕ ЕКСТРА ЛАКО EVRO EL;
- 2) УЉЕ ЗА ЛОЖЕЊЕ ЕКСТРА ЛАКО EL;
- 3) УЉЕ ЗА ЛОЖЕЊЕ СРЕДЊЕ EVRO S;
- 4) УЉЕ ЗА ЛОЖЕЊЕ СРЕДЊЕ S;
- 5) УЉЕ ЗА ЛОЖЕЊЕ НИСКО СУМПОРНО ГОРИВО – СПЕЦИЈАЛНО NSG-S;
- 6) УЉЕ ЗА ЛОЖЕЊЕ ТЕШКО T.

Уља за ложење екстра лака из става 1. тач. 1) и 2) овог члана су дестилатна горива, која морају бити обојена постојаном бојом и морају да садрже индикатор, а намењена су за горионике са испаравањем, као и за све пламенике који раде са притиском, без могућности предгревања горива.

Уља за ложење средња из става 1. тач. 3) и 4) овог члана су остатна горива која се користе као горива у индустрији, пољопривреди и за енергетске јединице, и то за оне системе где произвођач горионика захтева ово гориво. За транспорт, складиштење и примену ових горива потребно је предгревање.

Уље за ложење ниско сумпорно гориво – специјално из става 1. тачке 5) овог члана је мешано остатно и дестилатно гориво, које се мора предгревати приликом транспорта, складиштења и употребе, а намењено је за потребе у металургији и за све индустријске погоне где се захтева низак садржај сумпора.

Уље за ложење тешко из става 1. тачка 6) овог члана је остатно гориво које се користи као гориво за индустријске пећи и велике енергетске јединице. За транспорт, складиштење и примену овог горива потребно је предгревање.

ІІ. ТЕХНИЧКИ И ДРУГИ ЗАХТЕВИ

Члан 8.

Безоловни моторни бензин EVRO BMB 98 мора да задовољи све захтеве стандарда SRPS EN 228, осим за истраживачки октански број RON који мора износити најмање 98,0 и моторни октански број MON који мора износити најмање 88,0.

Безоловни моторни бензин EVRO PREMIJUM BMB 95, мора да задовољи све захтеве стандарда SRPS EN 228.

Члан 9.

Безоловни моторни бензини BMB 98 и PREMIJUM BMB 95, нису обојени и морају да задовоље све захтеве стандарда SRPS EN 228, осим за густину, садржај олова, сумпора, бензена, аромата, олефина, моторног октанског броја и истраживачког октанског броја.

Граничне вредности за густину, садржај олова, сумпора, бензена, аромата, олефина, моторни октански број и истраживачки октанског броја за безоловне бензине из става 1. овог члана су:

Карактеристика	Јединице	Границе	
Густина на 15°C, највише	kg/m³	780	до 31. децембра 2012.
Садржај олова, највише	mg/L	13	до 31. децембра 2012.
Садржај сумпора, највише	mg/kg	650	до 31. децембра 2012.
Садржај бензена, највише	% (V/V)	5,0	до 31. децембра 2012.
Садржај аромата, највише	% (V/V)	55	до 31. децембра 2012.
Садржај олефина, највише	% (V/V)	22,0	до 31. децембра 2012.
Истраживачки октански број, RON за BMB 98, најмање		98,0	до 31. децембра 2012.
Моторни октански број, MON за BMB 98, најмање		86,0	до 31. децембра 2012.
Моторни октански број, MON за PREMIJUM BMB 95, најмање		83,0	до 31. децембра 2012.

Члан 10.

Авионски бензини из члана 4. овог правилника морају да задовоље следеће карактеристике:

Карактеристика	Јединице	Границе			Методe
		АВ 80/87	АВ 100/130	АВ 100LL	
Изглед		Бистра, прозирна течност, без видљивих честица и нерастворене воде на температури околине			Визуелни преглед
Боја, визуелна оцена		Црвена	Зелена	Плава	
Корозија бакарне траке, највише		1			IP 154/ASTM D130/ SRPS ISO 2160
Густина на 15 °C	kg/m³	Уписује се			IP 365/ASTM D4052/ SRPS ISO 3675/SRPS ISO 12185
Укупни сумпор, највише	% (m/m)	0,05			IP 107/ASTM D1266
Постојећа смола, највише	mg/100 mL	3,0			IP 131/ASTM D381/SRPS ISO 6246
Тачка мржњења, највише	°C	- 58			IP 16/ASTM D2386/SRPS ISO 3013
Специфична енергија, најмање	MJ/kg	43,5			IP 12/ASTM D 3338/ASTM D 4809/ ASTM 4529
Напон паре по Reid-у на 37,8 °C	kPa	најмање 38,0 највише 49,0			IP 69/ASTM D 323/SRPS B.H8.030/ASTM 5190/ASTM D 5191
Одређивање детонационог сагоревања:					
Октански број по моторној методи сиромашне смеше, најмање		80,7	99,6	99,6	IP 236/ASTM D2700/SRPS EN ISO 5163
Дестилација					
Дестилација, почетак	°C	Уписује се			IP 123/ASTM D86 група 2/SRPS EN ISO 3405
Температура при % испареног горива					
Испарено до 10% (V/V), највише	°C	75			
Испарено до 40% (V/V), најмање	°C	75			
Испарено до 50% (V/V), највише	°C	105			
Испарено до 90% (V/V), највише	°C	135			
Крај дестилације, највише	°C	170			
Збир температура испаравања од 10% (V/V) и 50% (V/V), најмање	°C	135			
Остатак, највише	% V/V	1,5			
Губитак, највише	% V/V	1,5			
Оксидациона стабилност, 16 часова:					
Потенцијална смола, највише	mg/100 mL	6			IP 138/ASTM D873
Преципитат (талог), највише	mg/100 mL	2			
Садржај тетраетил олова, највише	gPb/L	0,14	0,85	0,56	IP 270/ASTM D 3341
Реакција са водом: Промена запремине, највише	mL	2			IP 289/ASTM D1094
Електрична проводљивост	pS/m	најмање 50 највише 600			IP274/ASTM D2624
Боја по Lovibond-у:					
Плава		-	најмање 1,7	најмање 1,7	IP 569/визуелно
		-	највише 3,5	највише 3,5	
Зелена		-	најмање 1,5	-	
		-	највише 2,7	-	
Црвена		најмање 6,7	-	-	
		највише 9,1	-		
Адитиви: Врсте, називи и концентрације адитива који се додају у авио бензине морају бити наведени у Извештају о испитивању и дати су у Прилогу I - Адитиви код авионских бензина, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.					

Члан 11.

Гориво за млазне моторе из члана 5. тачка 1) овог правилника тип GM-1 мора да задовољи следеће карактеристике:

Карактеристика		Јединица	Границе	Метода
			GM-1	
Изглед			Бистра, прозирна течност, без садржаја воде и механичких нечистоћа или суспендованих материја	Визуелни преглед
Густина на 15 °C	најмања	kg/m ³	775.0	IP 365/ ASTM D 4052/SRPS ISO 12185
	највиша		840.0	
Дестилација, почетак		°C	уписује се	IP 123/ ASTM D 86/SRPS EN ISO 3405
Дестилација 10 %(V/V), највиша		°C	205,0	
Дестилација 50 %(V/V)		°C	уписује се	
Дестилација 90 %(V/V)		°C	уписује се	
Дестилација крај, највиша		°C	300,0	
Дестилациони остатак, највише		% (V/V)	1,5	
Дестилациони губитак, највише		% (V/V)	1,5	
Тачка паљења, најмање		°C	38,0	SRPS ISO 2719

Карактеристика		Јединица	Границе	Метода
			GM-1	
Тачка мржњења, највише		°C	-47,0	IP 16/ ASTM D 2386/SRPS ISO 3013
Укупан киселински број, највише		mgKOH/g	0,015	IP 354/ASTM D 3242
Садржај аромата, највише		% (V/V)	20	IP 156/ASTM D 1319
Садржај сумпора, највише		% (m/m)	0,3	IP 336 /ASTM D 5453/SRPS EN ISO 8754
Меркаптански сумпор,највише		% (m/m)	0,003	IP 342/ASTM D 3227/SRPS EN ISO 3012
или Доктор тест			негативан	IP 30/ASTM D 4952/SRPS B.H8.152
Вискозност на -20 °C, највише		mm²/s	8,000	IP 71/ASTM D 445/SRPS ISO 3104
Тачка димљења, најмање		mm	25,0	IP 57/ASTM D 1322/SRPS EN ISO 3014
или Тачка димљења, најмање		mm	20	IP 57/ASTM D 1322
и садржај нафталена, највише		% (V/V)	3,00	ASTM D 1840
Доња топлотна вредност, најмање		MJ/kg	42,80	ASTM D 3338/ ASTM D 4809/IP 12/IP 355
Корозија бакарне траке (2h на 100 °C), највише		Класа	1	IP 154/ ASTM D 130/SRPS ISO 2160
Корозија сребрне траке (4h на 50 °C), највише		Класа	1	IP 270/ ASTM D 130
Термичка стабилност (JFTOT) на контролној температури од најмање 260 °C	Пад притиска на филтеру, највише	mm Hg	24	IP 323/ASTM D 3241
	Оцена талога у цеви		мања од 3	
Постојећа смола, највише		mg/100mL	7	IP 540/ASTM D 381/SRPS ISO 6246
Реакција са водом: Изглед граничне површине, највише		оцена	1b	ASTM D 1094
Промена запремине, највише		оцена	2	
Електрична проводљивост	најмање	pS/m	50	IP 274/ASTM D 2624 ISO 6297 за GM-1
	највише		450	
Адитиви: Врсте, називи и концентрације адитива који се додају гориву за млазне моторе морају бити наведени у Извештају о испитивању и прописани су у Прилогу II овог Правилника – Адитиви код горива за млазне моторе, који је одштампан уз овај Правилник и чини његов саставни део.				

Члан 12.

Гориво за млазне моторе из члана 5. тачка 2) овог правилника тип JET A-1 мора да задовољи следеће карактеристике:

Карактеристика		Јединица	Границе	Метода
			JET A-1	
Изглед			Бистра, прозирна течност, без садржаја воде и механичких нечистоћа или суспендованих материја	Визуелни преглед
Густина на 15 °C	најмања	kg/m³	775.0	IP 365/ ASTM D 4052/SRPS ISO 12185
	највиша		840.0	
Дестилација, почетак		°C	уписује се	IP 123/ ASTM D 86/SRPS EN ISO 3405
Дестилација 10 %(V/V), највиша		°C	205,0	
Дестилација 50 %(V/V)		°C	уписује се	
Дестилација 90 %(V/V)		°C	уписује се	
Дестилација крај, највиша		°C	300,0	
Дестилациони остатак, највише		% (V/V)	1,5	
Дестилациони губитак, највише		% (V/V)	1,5	
Тачка паљења, најмање		°C	38,0	IP 170/SRPS EN ISO 13736
Тачка мржњења, највише		°C	-47,0	IP 16/ ASTM D 2386/SRPS ISO 3013
Механичке нечистоће на месту производње, највише		mg/L	1	IP 423/ ASTM D 2276/ASTM D 5452
Честице нечистоће, на месту производње, кумулативно вишеканално бројање	≥ 4µm	ISO код	уписује се уписује се уписује се уписује се уписује се уписује се	IP 565/IP 564
	≥ 6µm			
	≥ 14µm			
	≥ 21µm			
	≥ 25µm			
	≥ 30µm			
Боја по Saybolt-y			уписује се	ASTM D 156/ASTM D 6045
Укупан киселински број, највише		mgKOH/g	0,015	IP 354/ASTM D 3242
Садржај аромата, највише		% (V/V)	25,0	IP 156/ASTM D 1319
или укупан садржај аромата, највише		% (V/V)	26,5	IP 436/ASTM D 6379
Садржај сумпора, највише		% (m/m)	0,30	IP 336 /ASTM D 5453/SRPS EN ISO 8754
Меркаптански сумпор,највише		% (m/m)	0,0030	IP 342/ASTM D 3227/SRPS EN ISO 3012
или Доктор тест			негативан	IP 30/ASTM D 4952/SRPS B.H8.152
Хидрообрађене компоненте		% (V/V)	уписује се	
Хидрообрађене компоненте при оштрим условима		% (V/V)	уписује се	
Вискозност на -20 °C, највише		mm²/s	8,000	IP 71/ASTM D 445/SRPS ISO 3104
Тачка димљења, најмање		mm	25,0	IP 57/ASTM D 1322/SRPS EN ISO 3014
или Тачка димљења, најмање		mm	19,0	IP 57/ASTM D 1322
и садржај нафталена, највише		% (V/V)	3,00	ASTM D 1840
Доња топлотна вредност, најмање		MJ/kg	42,80	ASTM D 3338/ ASTM D 4809/IP 12/IP 355
Корозија бакарне траке (2h на 100 °C), највише		Класа	1	IP 154/ ASTM D 130/SRPS ISO 2160

Карактеристика		Јединица	Границе	Метода
			JET A-1	
Термичка стабилност (JFTOT) на контролној температури од најмање 260 °C	Пад притиска на филтеру, највише	mm Hg	25	IP 323 /ASTM D 3241
	Оцена талога у цеви		мање од 3 без талога (P) или абнормално (A)	
Постојећа смола, највише		mg/100mL	7	IP 540/ASTM D 381/SRPS ISO 6246
Сепарација воде, карактеристике			70	ASTM D 3948
Микросепарометар, на месту производње	са антистатик адитивом, најмање			
	без –антистатик адитива, најмање		85	
Електрична проводљивост	најмање	pS/m	50	IP 274/ASTM D 2624 ISO 6297 за GM-1
	највише		600	
Мазивост* Пречник хабања	највише	mm	0,85	ASTM D 5001
Адитиви: Врсте, називи и концентрације адитива који се додају гориву за млазне моторе морају бити наведени у Извештају о испитивању и прописани су у Прилогу II овог Правилника – Адитиви код горива за млазне моторе, који је одштампан уз овај Правилник и чини његов саставни део.				
*Наводи се само за горива са више од 95 % хидрообрађеног материјала где је најмање 20% обрађено при оштрим условима (парцијални притисак водоника током процеса производње већи је од 7000 kPa) и за сва горива која садрже синтетичке компоненте. Примењује се само на месту производње горива.				

Члан 13.

Дизел гориво EVRO DIZEL мора да задовољи све захтеве стандарда SRPS EN 590.

Члан 14.

Дизел горива из члана 6. став 1. тач. 2) до 4) овог правилника морају да задовоље следеће карактеристике:

Карактеристика	Јединице	Границе			Методe
		D2	D2S	D1E	
Густина на 15°C, највише	kg/m³	860	860	860	SRPS EN ISO 3675/ASTM D 4052/SRPS ISO 12185
Изглед	Бистра прозирна течност без механичких нечистоћа				Визуелно
Дестилација 90% (I/I) предестилисаног на највише	°C	375	375	375	SRPS EN ISO 3405
Вискозност на 20°C најмање највише	mm²/s	2,00 9,00	2,00 9,00	1,00 6,50	SRPS ISO 3104/ASTM D 445
* Филтрабилност (CFPP)	°C	Класа А, В, С, D, Е и F	Класа А, В, С, D, Е и F	Класа Е	SRPS EN 116
Тачка паљења најмање	°C	55	55	55	SRPS EN ISO 2719
Садржај пепела највише	%(m/m)	0,01	0,01	0,01	SRPS EN ISO 6245
Угљенични остатак (на 10% остатка дестилације), највише	%(m/m)	0,30	0,30	0,30	SRPS B. H8.051/SRPS ISO 10370
** Садржај воде, највише	mg/kg	700	700	700	SRPS ISO 12937/ISO 6296
Корозија бакарне траке (3h на 50°C)	Оцена (класа)	1	1	1	SRPS ISO 2160
**Садржај сумпора највише	mg/kg	10000	2000	5000	SRPS EN ISO 8754
Цетански индекс, најмање		45	45	45	SRPS ISO 4264/ASTM D 4737
* Класе дизел горива у зависности од климатских услова утврђене су Прилогом HA стандарда SRPS EN 590					
**До 31. децембра 2012. године					

Члан 15.

Уља за ложење из члана 7. став 1. тач. 1), 3) и 5) овог правилника морају да задовоље следеће критеријуме:

Карактеристика		Јединица	EVRO EL	EVRO S	NSG-S	Метод
Густина на 15°C, највише		kg/m ³	870,0	уписује се	уписује се	SRPS EN ISO 3675
Садржај сумпора, највише		% (m/m)	0,10	1,00	1,00	SRPS EN ISO 8754
Тачка паљења најмање		°C	55	80	90	SRPS ISO 2719
Вискозност, највише	20°C	mm ² /s	2,5-6			SRPS ISO 3104/ ASTM D 445
	100°C			10-35	10-35	
Вискозност на другој температури *		mm ² /s	уписује се	уписује се	уписује се	SRPS ISO 3104/ ASTM D 445
Тачка течења највише		°C	-9/0**	45		SRPS ISO 3016
Дестилација 90% (V/V) највише		°C	370			SRPS EN ISO 3405
Боја			оранж			Визуелно
Индикатор (Solvent Yellow 124), најмање		(mg/L)	15			SRPS B.H8.065
Вода и талог, највише		% (V/V)	0,15	1,00	1,00	SRPS B.H8.150
Пепео, највише		% (m/m)	0,02	0,20	0,15	SRPS EN ISO 6245
Угљенични остатак, највише		% (m/m)	0,30***	10,00	8,00	SRPS B.H8.051/ SRPS ISO 10370
Доња топлотна вредност, најмање		(MJ/kg)	42,00	40,00	40,50	ASTM D/4868/ рачунски према формули из Напомене I
*Наводи се у Извештају о испитивању. **Зимски квалитет (1. септембар – 31. март) / летњи период (1. април – 31. август). ***Односи се на 10% остатка дестилације.						
Напомена I: $H_{t'} = 52,92 - \frac{11,93 \times D_{15}}{1000} - 0,29 \times \omega(S)$ Где је: D ₁₅ - густина на 15°C у kg/m ³ , ω(S) - садржај сумпора у % (m/m), H _{t'} - доња топлотна вредност у MJ/kg.						

Уља за ложење наведена из става 1. овог члана не садрже више од 0,5 mg/kg полихлорованих бифенила.

Члан 16.

Ула за ложење из члана 7. став 1. тач. 2), 4) и 6) овог правилника морају да задовоље следеће критеријуме:

Карактеристике		Јединица	EL	S	T	Метод
Густина на 15°C, највише		kg/m ³	870,0	уписује се	уписује се	SRPS EN ISO 3675
Садржај сумпора,* највише		% (m/m)	1,00	3,00	4,00	SRPS EN ISO 8754
Тачка паљења најмање		°C	55	80	100	SRPS ISO 2719
Вискозност, највише	20°C,	mm ² /s	2,5-6			SRPS ISO 3104/
	100 °C	mm ² /s		10-35	35-63	ASTM D 445
Вискозност на другој температури*		mm ² /s	уписује се	уписује се	уписује се	SRPS ISO 3104/ ASTM D 445
Тачка течења највише		°C	-9/0**	45		SRPS ISO 3016
Дестилација 90% (V/V), највише		°C	370			SRPS EN ISO 3405
Боја			црвена			Визуелно
Индикатор, најмање		(mg/l)	15			SRPS B.H8.065
Вода и талог, највише		% (V/V)	0,15	1,00	1,50	SRPS B.H8.150
Пепео, највише		% (m/m)	0,02	0,20	0,20	SRPS ISO EN 6245
Угљенични остатак, највише		% (m/m)	0,30***	12,00	15,00	SRPS B.H8.051/ SRPS ISO 10370
Доња топлотна вредност, најмање		(MJ/kg)	42,00	40,00	39,00	ASTM D 4868/ рачунски према формули из Напомене I
* Наводи се у Извештају о испитивању.						
**Зимски квалитет (1. септембар – 31. март) / летњи период (1. април – 31. август).						
***Односи се на 10% остатка дестилације.						
Напомена I:						
$H_{ti} = 52,92 - \frac{11,93 \times D_{15}}{1000} - 0,29 \times \omega(S)$						
Где је:						
D ₁₅ - густина на 15°C у kg/m ³ , ω(S) - садржај сумпора у % (m/m), H _{ti} - доња топлотна вредност у MJ/kg.						

III. ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ И ИСПРАВЕ КОЈЕ ПРАТЕ ПРОИЗВОД

Члан 17.

Течна горива из члана 2. овог правилника могу се ставити на тржиште Републике Србије само ако испуњавају захтеве прописане овим правилником.

Члан 18.

За течна горива која се на тржиште Републике Србије стављају из домаће производње произвођач издаје Декларацију о усаглашености производа (у даљем тексту: Декларација) са захтевима прописаним овим правилником.

Декларација из става 1. овог члана се издаје на основу извештаја о испитивању које спроводи тело за оцењивање усаглашености које је именовано од стране министра надлежног за послове енергетике у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености и посебним прописом донетим на основу тог закона којим се прописује начин именовања тела за оцењивање усаглашености (у даљем тексту: Именовано тело).

Ако произвођач из става 1. овог члана има у свом саставу акредитовано тело за испитивање, у том случају извештај о испитивању, уместо Именованог тела, може да изда то акредитовано тело.

Члан 19.

Поступак оцењивања усаглашености течних горива са захтевима из чл. 8, 10, 12, 13. и 15. овог правилника спроводи Именовано тело и на основу извештаја о испитивању издаје Потврду о усаглашености течних горива (у даљем тексту: Потврда) са захтевима овог правилника.

Члан 20.

Да би било именовано за спровођење оцењивања усаглашености – испитивање из чл. 18. и 19. овог правилника, тело за оцењивање усаглашености мора да испуни следеће услове:

1) тело за оцењивање усаглашености, његов директор, односно чланови извршног одбора директора или чланови управног одбора тог тела, као и запослена и друга ангажована лица (у даљем тексту: особље) одговорна за спровођење оцењивања усаглашености у складу са овим правилником не могу бити заступници произвођача или субјеката који се баве трговином течним горивима, што не искључује могућност размене техничких информација;

2) тело за оцењивање усаглашености као и његово особље дужно је да спроводи оцењивање усаглашености са највишим степеном професионалног интегритета и техничке оспособљености и не смеју бити изложени било каквим притисцима, нити бити у конфликту интереса, посебно финансијских, који би могли утицати на њихову оцену или резултате испитивања, посебно од стране лица или групе лица које су заинтересоване за резултате оцењивања усаглашености;

3) тело за оцењивање усаглашености мора располагати са особљем са техничким знањем, као и довољним и одговарајућим искуством за обављање послова оцењивања усаглашености;

4) тело за оцењивање усаглашености мора да има одговарајућу опрему за испитивања у зависности од захтева садржаних у српским стандардима из чл. 8.-15. овог правилника;

5) особље које врши оцењивање усаглашености течних горива мора бити непристрасно и зарада, односно награда особља не може да зависи од броја обављених испитивања, нити од резултата таквих испитивања;

6) тело за оцењивање усаглашености мора да има одговарајући општи акт којим ће бити прописан поступак за обављање послова оцењивања усаглашености, укључујући и поступак одлучивања по приговорима на рад тог тела и донете одлуке;

7) тело за оцењивање усаглашености мора да закључи уговор о осигурању од одговорности за штету;

8) особље тела за оцењивање усаглашености дужно је да чува као пословну тајну све информације које добије приликом обављања послова оцењивања усаглашености, у складу са својим општим актом о пословној тајни, овим правилником и другим прописима.

Члан 21.

Узимање узорака течног горива врши се у складу са захтевима стандарда SRPS EN ISO 3170 и SRPS EN ISO 3171.

Члан 22.

Узимање узорака течног горива за потребе израде извештаја о испитивању ради издавања Декларације односно Потврде врши се из резервоара у складишту за нафту и деривате нафте.

Члан 23.

Декларација односно Потврда из чл. 18. и 19. овог правилника садрже:

1) пословно име, односно име или назив и адресу седишта произвођача или увозника;

2) назив производа;

3) количину, број појединачне отпремнице односно царинске декларације за течна горива која се на тржиште Републике Србије стављају из увоза и њихов датум;

4) назив државе у којој је производ произведен;

5) број и датум извештаја о испитивању и податке о именованом или акредитованом телу које га је издало;

6) назив техничког прописа на основу кога је оцењена усаглашеност предметног производа, укључујући и број „Службеног гласника Републике Србије” у коме је тај пропис објављен;

7) податке о примењеним стандардима на које се овај правилник позива, а у односу на које се изјављује да постоји усаглашеност;

8) идентификацију и потпис овлашћеног лица, одговорног за издавање Декларације односно Потврде у име произвођача или Именованог тела;

9) место и датум издавања Декларације односно Потврде.

Обавезни прилог Декларације односно Потврде из чл. 18. и 19. овог правилника је Извештај о испитивању.

Произвођач односно Именовано тело дужни су да чувају Декларацију односно Потврду из чл. 18. и 19. овог правилника, као и Извештај о испитивању најмање две године од дана издавања.

Члан 24.

Приликом стављања у промет на тржиште Републике Србије течном горивом мора да прати:

1) отпремница;

2) Декларација односно Потврда;

3) Извештај о испитивању;

4) друга акта у складу са посебним прописима.

IV. ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ПУМПИ

Члан 25.

Пумпе се обележавају латиничним писмом на следећи начин:

EVRO BMB 98

EVRO PREMIJUM BMB 95

BMB 98

PREMIJUM BMB 95

зеленим словима (зелена RAL 6029) на белој подлози

EVRO DIZEL

зеленим словима (зелена RAL 6029) на жутој подлози (жута RAL 1023)

DIZEL D2

DIZEL D2 S

DIZEL D1 E

црним словима на жутој подлози (жута RAL 1023)

LOŽ ULJE EL

LOŽ ULJE EVRO EL

црвеним словима (црвена RAL 3000) на црној подлози

AVIONSKI BENZIN

AB 80/87

AB 100/130

AB 100 LL

белим словима на црвеној подлози (црвена RAL 3020), са плавом вертикалном траком са леве стране (плава RAL 5010).

V. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 26.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о техничким и другим захтевима за течна горива нафтног порекла („Службени гласник РС”, број 97/10).

Члан 27.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број 110-00-52/2011-09

У Београду, 18. августа 2011. године

Министар,

Милутин Мркоњић, с.р.

Адитиви код авионских бензина

1. Адитив антиоксидант

Авионским бензинима могу се додавати адитиви антиоксиданти или смеше антиоксиданата следећих формулација и референци:

- (а) 2,6-дигерцијарни-бутил-фенол RDE/A/606
 (б) 2,6 дигерцијарни-бутил-4-метил-фенол RDE/A/607
 (в) 2,4-диметил-6-терцијарни-бутил-фенол RDE/A/608
 (г) мин 75%, 2,6-дигерцијарни-бутил-фенол RDE/A/609

мак 25%, терцијарни и
 тритерцијарни-бутил-феноли

- (д) мин 55%, 2,4-диметил-6-терцијарни-бутил-фенол RDE/A/610
 мин 15% , 4 метил-2,6-дигерцијарни-бутил-фенол
 мах 30% , смеша монометил и
 диметил-терцијарни-бутил-фенол
 (ђ) мин 72%, 2,4-диметил-6-терцијарни-бутил-фенол RDE/A/611
 мах 28%, смеше терцијарни-бутил-метил-фенол и терцијарни-бутил диметил фенол

Укупна концентрација активних материја у авионском бензину не сме бити већа од 24,0 mg/L.

2. Адитив антистатик

Адитив антистатик се мора додати уколико авионски бензин не задовољава прописане захтеве у вези карактеристике – електрична проводљивост из члана 10.

Квалификован је адитив са следећом референцом:

Stadis® 450 RDE/A/621

Укупна концентрација антистатика не сме бити већа од 3,0 mg/L.

3. Адитив за спречавање залеђивања система за гориво

Авионском бензину може се, према договору купца и испоручиоца, додавати адитив за спречавање залеђивања система за гориво следећих референци:

а) диетилен гликол монометил етар (DiEGME) RDE/A/630

б) пропан-2-ол (изопропил алкохол) ASTM D4171 (Тип II)

Концентрација адитива DiEGME не може бити мања од 0,1 % (V/V), нити већа од 0,15% (V/V), у тренутку испоруке купцу. Одговарајућа метода за утврђивање концентрације овог адитива је ASTM D5006.

Концентрација адитива изопропил алкохол типично не прелази 1% (V/V), у тренутку испоруке купцу. Одговарајуће методе за утврђивање концентрације овог адитива су IP 526 и ASTM D4815.

4. Адитив инхибитор корозије

Авионском бензину могу се додавати адитиви инхибитори корозије са следећим референцама и максимално дозвољеним нивоима концентрације (g/m³):

DCI-4a	22,5
DCI-6a	9,0
Hitec 580	22,5
Nalco/Exxon 5403	22,5
Nalco/Exxon 5405	11,0
PRI-19	22,5
Unicor J	22,5
Spec-Aid 8Q22	24,0
Tolad 351	24,0
Tolad 4410	22,5

Тетраетил олово треба бити присутно и додато у виду антидетонационе смеше. Максималне вредности концентрације олова за све врсте авио бензина дате су Табели члана 10.

6. Боја (идентификација врсте)

Да би се добила одговарајућа боја идентификације горива требају се користити следеће врсте боја, у концентрацијама датим у табели:

- (а) Плава 1,4 диалкиламино-антрахинон
 (б) Зелена диетиламиноазобензен или
 1,3-бензендиол 2,4-бис (алкил (фенол) азо-)
 (в) Црвена алкил деривати азобензен-4-азо-2-нафтол

Боја	Максимална концентрација (mg/L)		
	AB 80/87	AB 100/130	AB 100LL
Плава	0,2	2,7	2,7
Зелена	-	2,8	-
Црвена	2,3	-	-

Прилог II

Адитиви код горива за млазне моторе

1. Адитив антиоксидант

Адитиви антиоксиданти морају се додавати гориву, или делу горива, за млазне моторе које је хидропроецирано (хидротретирано, хидрокрековано, хидрорафинисано и сл.) или синтетизовано.

Квалификовани су адитиви следећих формулација и референци:

- (а) 2,6-дигерцијарни-бутил-фенол RDE/A/606
 (б) 2,6 дигерцијарни-бутил-4-метил-фенол RDE/A/607
 (в) 2,4-диметил-6-терцијарни-бутил-фенол RDE/A/608
 (г) мин 75%, 2,6-дигерцијарни-бутил-фенол RDE/A/609
 мах 25%, терцијарни и
 тритерцијарни-бутил-феноли
 (д) мин 55%, 2,4-диметил-6-терцијарни-бутил-фенол RDE/A/610
 мин 15% , 4 метил-2,6-дигерцијарни-бутил-фенол
 мах 30% , смеша монометил и
 диметил-терцијарни-бутил-фенол
 (ђ) мин 72%, 2,4-диметил-6-терцијарни-бутил-фенол RDE/A/611
 мах 28%, смеше терцијарни-бутил-метил-фенол и терцијарни-бутил диметил фенола

За хидрообрађена горива и синтетска горива укупна концентрација активних материја у гориву не сме бити мања од 17,0 mg/L нити већа од 24,0 mg/L.

За горива која нису хидрообрађена, адитив антиоксиданс се додаје опционо и укупна концентрација активних материја у гориву не сме бити већа од 24,0 mg/L.

2. Адитив антистатик

Адитив антистатик се мора додати уколико гориво за млазне моторе не задовољава прописане захтеве у вези карактеристике – електрична проводљивост из члана 11.

Квалификован је адитив са следећом референцом:

Stadis® 450 RDE/A/621

Концентрација антистатика при првом додавању адитива у гориво је највише 3,0 mg/L. Кумулативна концентрација антистатика када се накнадно додаје адитив у циљу одржања проводљивости је највише 5,0 mg/L.

3. Адитив за побољшање мазивости

Гориву за млазне моторе могу се додавати адитиви за побољшање мазивости са следећим референцама и дозвољеним нивоима концентрације:

		Најмање (mg/L)	Највише (mg/L)
Apollo PRI-19	RDE/A/660	18	23
Hitec 580	RDE/A/661	15	23
Octel DCI-4A	RDE/A/662	9	23
Octel DCI-6A	RDE/A/663	9	9
Nalco 5403	RDE/A/664	12	23
Tolad 4410	RDE/A/665	9	23
Tolad 351	RDE/A/666	9	23
Unicor J	RDE/A/667	9	23

4. Адитив за спречавање залеђивања система за гориво

Гориву за млазне моторе може се, према договору купца и испоручиоца, додавати адитив за спречавање залеђивања система за гориво следеће референце:

Диетилен гликол монометил етар RDE/A/630

Концентрација адитива не може бити мања од 0,1 % (V/V), нити већа од 0,15% (V/V), у тренутку испоруке купцу. Одговарајуће методе за утврђивање концентрације адитива су IP 424 и ASTM D5006.

5. Адитив за детекцију цурења

У случају потребе откривања и лоцирања цурења на складишним резервоарима и инсталацији горива може се додавати адитив следеће референце:

Tracer A RDE/A/640

Концентрација адитива не сме бити већа од 1,0 mg/kg.

6. Адитив за деактивирање метала

Да би се ублажили ефекти метала који погоршавају термичку стабилност гориву за млазне моторе може се додавати адитив са следећом референцом:

N,N' – дисалицилиден 1,2-пропандиамин RDE/A/650

Концентрација активног материјала који се користи код почетног додавања у гориво не сме бити већа од 2,0 mg/L. Укупна концентрација поново додатог адитива не сме бити већа од 5,7 mg/L.